

בעזרת השם יתברך

גליון # 19 - חודש ניסן תשכ"ט

אגרון עולמי לגלות את האמת על חיוב ישוב ארץ ישראל
שהיא מצות עשה מן התורה ושקולה כנגד כל מצות התורה

בירורי הלכות מכל ספרי שאלות ותשובות

הגליונות האלו מיוסדים לשבור את כח של אלו שמוציאים דיבתם רעה על ארצינו הקדושה כמו שכתוב בספר חפץ חיים בהקדמה, וז"ל: ועוד הלא ידוע הוא שנגזר עלינו גלות מפבר מעת מעשה המרגלים, כמו שכתוב בתהלים (פרק קי"ו, כ"ו-כ"ז), "וַיִּשְׂא יְדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם וְגו' בְּגוֹיִם וּלְזָרוֹתֵם בְּאַרְצוֹת", וכמו שפרש רשארץ ישראל שם והרמב"ן בפ' שש שלח, (במדבר י"ד א') וְחָטְא הַמְּרַגְלִים הֲלֵא הָיָה עוֹן לְשׁוֹן הָרַע, וְכִמוּ דְאִיתָא בְּעַרְכֵּי (דף ט"ו.) אִם כֵּן אֲנוּ מְכַרְחִין לְתַקְנָן זֶה הַחֲטָא קִדְם הַגְּאֻלָּה. וכדאיתא בתנא דבי אליהו שהלשון הרע עולה עד כנגד כסא הכבוד, ובפרט כשהוא מדבר נגד ארץ ישראל.

על ידי שנלמוד על מצות ישוב ארץ ישראל נזכה שכל בני ישראל יעלו לארצינו הקדושה כמ"ש בעובדיה (פרק א פסוק יז) וְבָהָר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְּלִיטָה וְהָיָה קִדְשׁ וַיִּרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֶת מוֹרְשֵׁיהֶם. (ובספר ישעיה פרק ס פסוק כא) וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם וַיִּרְשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי לְהַתְּפָאֵר. הַקִּטָּן יִהְיֶה לְאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עַצוּם אֲנִי ה' בְּעֵתָהּ אַחֲשֵׁנָה. ונזכה בקרוב ממש לביאת משיח צדקינו בב"א.

עוד לקטנו מדברי חז"ל בש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, זוהר הקדוש תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר וספרי ח"ן מגדולי האחרונים וספרי תלמידי הבעל שם טוב זצלה"ה

עיה"ק צפת תובב"א

מצות ישיבת ארץ ישראל

על פי שאלות ותשובות באלף שנים האחרונות

שו"ת מהר"ם גלאנטי סימן מד

שאלה נדרשתי לבקשת השואל הנבון ויקר כה"ר יצחק יצ"ו אשר דירתו היה ברודים וכל משפחתו היו משם ובת זוגו היתה בנדרינופלא אשר שם נשא אשה ואביה בשעת נשואיה קשר אותו בעבותות אהבה וכתבו שלא יוכל להוציאה משם כלל עם כל חזוקי סופר: ויקר מקרה שנכנס בלבו לבא לעלות לארץ ישראל וללכת לירושלם תוב"ב ולהשתטח על קבריהם של צדיקים כמו עולי רגלים ולחזור לביתו ובהיותו במקומות ארץ ישראל נכנס אהבתה בלבו ונפשו קשורה בארץ הקדושה ורוצה לבא לדור פה או בירושלים תוב"ב ובהיות כי נתחייב לחמיו שלא לצאת מאנדרינופלא ושאל מעמנו מה דינו אם יוכל לצאת ולבא עם אשתו או לא:

עוד טוען שבהיותו באנדרינופולי בכל יום הם בסכנה גדולה מחמת אנשי הגדוד ההולכים למלחמה ועושים רעות גדולות למי שפוגעים בו ולפעמים אינם יכולים לצאת מפתח ביתם ומי שיוצא מסכן עצמו הן בממון הן בעצמו והוא לא ירד בענין זה כשהבטיח לחמיו לדור שם שאם הוא אינו יוצא ובא כמו שעושים הסוחרים אין לו במה יתפרנס ביתו ואם יצא יסכן עצמו באופן שמשתי הטענות הללו רוצה לעקור דירתו משם כדי לבא לארץ ישראל אם תנאי שהתנה עם חמיו יתבטל באלו השתי טענות אם לאו ושכר המורה כפול ומכופל מן השמים:

תשובה תנן התם לא יוציא אדם את אשתו ממקום שרובו ישראל למקום שרובו גוים וכו' ובכל מקום מוציאים ממקום שרובו גוים למקום שרובו ישראל במה דברים אמורים מחוצה לארץ לחוצה לארץ או מארץ ישראל לארץ ישראל אבל מחוצה לארץ לארץ ישראל כופין אותה לעלות אפילו מנוה היפה לנוה הרעה ואפילו מקום /ממקום/ שרובו ישראל למקום שרובו גוים מעלין וברייתא שם אמר האיש לעלות לארץ ישראל והיא אינה רוצה תצא בלא כתובה וכן אמרה היא לעלות וכו' וכתבו הרמב"ם לפסק הלכה וכן הטור שאין חילוק בין בזמן הזה בין בזמן הבית כסתמא דמתניתין לאפוקי מסברת הר"מ מרוטנבורג ז"ל שרצה לישוב מימרא של ירושל' לחלק בין בזמן הזה בין בזמן הבית ודחו הפוסקים חילוק זה וכתבו שאין לחלק בין בזמנים באופן שמסתמא האיש כופה לאשה לעלות לארץ ישראל אבל נושא דידן שהתנה סתם שלא יוציאנה לשום מקום אינו אלא אדעתא למקומות של חוצה לארץ כגון ארץ מולדתו שאז אם לא היה מתנה והיה הדבר סתם היה מכריח אותה לצאת וללכת עמו לארץ מולדתו שכן כתב בעל הטורים שמי שהוא מאחד מאלו השלש ארצות יהודה ועבר הירדן והגליל אינו יכול לכופה ללכת עמו לארץ אחרת אבל אם הוא מאחד מאלו הארצות והלך לארץ אחרת ונשא שם אשה צריכה לילך אחריו לארצו וכתב הטור דהוא הדין בכל ארץ וארץ כיוצא בזה לפי מה שהיא חלוקה בגבולותיה דלאו דוקא שלש ארצות הללו וכתב הר' מאיר ז"ל אם הוא מיהודה וקדשה בגליל אפילו לא נשאו בגליל

אלא בעבר הירדן צריכה לילך אחריו ליהודה שהיה מקומו באופן שאם היה נושא סתם וחמיו לא היה מתנה עמו היה יכול להוציאה ולהוליכה למקומו מקום משפחתו ומקום מולדתו אבל כיון שהתנה עמו שלא יוכל להוציאה אם כתוב בסתם ולא פירש ארץ ישראל בפירוש אינו יכול לעכב עליו יען הכל מעלין לארץ ישראל ובודאי לא נכנס בתנאים כי אם לארצות אחרות מכל חוצה לארץ אבל בארץ ישראל אינו מן הסתם אם לאו שהתנה בפירוש ואמר אפילו לארץ ישראל:

איברא שאם כתב בפירוש שאפילו לארץ ישראל אינו יכול להוציאה ואז יהיה כפוף לתנאי שאפילו שמצוה לעלות לא"י כיון שהתנה בפירוש צריך לקיים תנאו ובפרט אם יש לו שבועה אבל אם אינו כתוב בפירוש מן הסתם לאו אדעתא דהכי נדרי ופטור ומותר:

ואם באולי המצא תמצא שכתוב בפירוש שאפי' בארץ ישראל אז יועיל לו הטענה האחרת שיש סכנה לדור שם בזמן הסיפירלי"ש סכנת נפשות וסכנת ממון ואין יוצא ואין בא וצריך להיות חבוש בביתו ואין יכול לצאת לבקש טרף לביתו והוא צריך לפרנס את ביתו ואדעתא שהוא מאנשים סוחרים נתן לו בתו ומנהג הסוחרים לצאת ולבא במשאו ובמתנו והעיר ההיא בזמנים הללו סגרת ומסגרת אין יוצא ואין בא:

ואין לומר הא כמה יהודים יושבים שם בפחד זה ועם כל זה דרים שם אינה ראייה שאם הם חפצים ממונם יותר מנפשם לאו כל אפייא שוין האיש הזה מפחד עליו ולא כל שעתא ושעתא אתרחיש ניסא ואע"ג דאיכא למימר כבר היה יודע המנהג של העיר הזאת שכך היא מי שרוצה לדור אדעתא דהכי נחית איכא למימר סבור הייתי שאוכל לסבול ואיני יכול שבכל שעתא הם בסכנה עצומה הן בגופם הן בממונם באופן שהאיש הזה פטור ומותר לבא לדור לארץ ישראל אף אם התנה עמו בפירוש גם כן לארץ ישראל מפני טענה זו ובהצטרפות

**שתי טענות הללו נמצא האיש הזה מנוקה מעון ומחטא ובא יבא ברנה
ואין ראוי לחמיו לעכבו כלל ומה שנראה לע"ד כתבתי בלי אריכות.
הצעיר משה גאלנטי**